

Delårsrapport 2023

Kollektivtrafiknämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Vision och värdegrund.....	3
3 Händelser av väsentlig betydelse	3
4 Uppföljning av resultatmål	3
4.1 Trygga och nöjda invånare	5
4.1.1 God tillgänglighet och service	5
4.2 Attraktivt och hållbart Värmland.....	9
4.2.1 Minskad miljö- och klimatpåverkan	9
4.3 Hållbar organisation - Ekonomi i balans	11
5 Fokusområden	13
6 Uppföljning av nämndplan och andra politiska uppdrag	17
7 Arbete med personal- och arbetsmiljöfrågor.....	17
8 Nämndanalys	17
9 Internkontroll	18
10 Information om eventuella säsongsvariationer/cykliska effekter som har påverkat verksamheten	18

1 Sammanfattning

Denna rapport är kollektivtrafiknämndens uppföljning av resultat för delåret 2023 och kommer tillsammans med övriga delar av verksamheten att forma en gemensam årsredovisning.

Rapporten utgår från Region Värmlands effektmål och visar hur kollektivtrafiknämndens resultatmål bidrar till dessa genom att följa upp ett antal indikatorer.

År 2023 kantas inte längre av någon pandemi och en stor del av resenärerna är åter hos kollektivtrafiken, även om resande inte riktigt är på samma nivå som innan pandemin. Det beror på flera saker, en är att arbetspendlandet ser något annorlunda ut, då fler yrkeskategorier arbetar mer hemifrån.

En utmaning, då många människor har förändrat sitt sätt att resa, men också en möjlighet, då många människor också börjat resa på nya och andra sätt, vilket kan ge verksamheten möjligheten och resurserna att utforska nya sätt att utveckla kollektivtrafiken där den behövs mest.

2 Vision och värdegrund

Region Värmlands vision är *Livskvalitet i världsklass*. Med utgångspunkt från invånarnas behov medverkar Region Värmland till att främja en hållbar utveckling i hela Värmland och att göra länet ännu mer attraktivt att bo, verka i och besöka. Genom att alla medarbetare arbetar för att nå de beslutade effektmålen styr Region Värmland i rätt riktning för att nå visionen och, genom det, mot en långsiktig utveckling för värmlänningarna.

Region Värmlands värdegrund *För alla i Värmland* syftar till att alla i länet ska må bra och att regionen ska vara både attraktiv och konkurrenskraftig. Genom värdegrunden skapas en gemensam kultur som ska vara alla medarbetares kompass i det dagliga arbetet i en lärande process med mål och uppföljning. Värdegrunden skapar ett underlag till diskussion, dialog och engagemang.

3 Händelser av väsentlig betydelse

Inga särskilda händelser av väsentlig betydelse finns att rapportera för delår 2023.

4 Uppföljning av resultatmål

Kollektivtrafiknämnden uppfyller ett av resultatmålen för delåret 2023. Inom minskad miljö- och klimatpåverkan. Bedömningen för helåret är att måluppfyllelse kommer nås för fler indikatorer än i dagsläget. Alla resultatmål kommer dock inte att nås för helår 2023.

Nedan följer motivering kring de bedömningar som är gjorda. Indikatorernas färger/ symboler innebär följande:

Grön: förväntat mål i nämndplan uppnått.

Gul: samma nivå som föregående period men uppnår inte målet i nämndplan.

Röd: målet i nämndplan nås inte och har sämre utfall än föregående period.

Effektmål	Resultatmål	Exempel indikator
4.1 Trygga och nöjda invånare	4.1 .1 God tillgänglighet och service	Enkelt att resa - Det är enkelt att resa med kollektivtrafiken - invånare
4.2 Attraktivt och hållbart	4.2 .1 Minskad miljö och klimatpåverkan	Ökat kollektivt resande - Kollektivtrafikens marknadsandel hållbart resande
4.3 Hållbar organisation – ekonomi i balans	4.3 Ekonomi i balans	Ekonomi i balans

God tillgänglighet och service (4.1.1)

Tre röda, fem gröna och tre gula indikatorer

Nämnden uppfyller delvis målet god tillgänglighet och service. I bedömningen läggs stor vikt vid indikatorerna som rör nöjdhet och att avgångstiderna passar behoven som inte är gröna, varför nämnden inte fullt ut når målet.

Det är många olika indikatorer som följs upp. Se tabell för detaljerad information om utfall av de olika indikatorerna.

Tabellen nedan visar hur verksamhetens resultat står sig gentemot branschens (nationellt) resultat.

God tillgänglighet och service	utfall	mål	branschen
Det är enkelt att resa - invånare	62 %	60 %	62 %
Det är enkelt att resa - resenär	80 %	80 %	74 %
Det är enkelt att köpa biljett och kort - invånare	83 %	80 %	82 %
Det är enkelt att köpa biljett och kort - resenär	85 %	80 %	83 %
Invånarnöjdhet allmän kollektivtrafik	62 %	63 %	53 %
Kundnöjdhet allmän kollektivtrafik	71 %	80 %	59 %
Kundnöjdhet i servicetrafiken	91 %	95 %	91 %
Det känns tryggt att resa i kollektivtrafiken - invånare	75 %	72 %	66 %
Det känns tryggt att resa i kollektivtrafiken - resenär	80 %	84 %	71 %
Avgångstiderna passar mitt behov - invånare	42 %	45 %	53 %
Avgångstiderna passar mitt behov - resenär	62 %	70 %	67 %

Det bör nämnas att kollektivtrafiken i Värmland har högt ställda mål och höga ambitioner. Utifrån ett nationellt perspektiv har kollektivtrafiken i Värmland, trots ej måluppfyllelse, bra värden på många indikatorer.

Minskad miljö och klimatpåverkan (4.2.1)

Tre gröna indikatorer.

Nämnden uppfyller målet minskad miljö och klimatpåverkan.

Inom indikatorn Ökat kollektivt resande - Kollektivtrafikens marknadsandel hållbart resande (gång, cykel, kollektivtrafik) nås målet. Målet nås även inom indikatorn Ökat kollektivt resande -

Kollektivtrafikens marknadsandel samt inom indikatorn Ökad samkörning - Styrningseffekt för bokade sjukresor.

Hållbar organisation – Ekonomi i balans (4.3)

Nämnden uppfyller inte målet hållbar organisation – ekonomi i balans. Kollektivtrafiknämnden gör ett minusresultat på cirka 75 miljoner kronor.

Fokusområden (5)

Kollektivtrafiknämnden har i sin nämndplan sju stycken fokusområden beskrivna. Fokusprocesserna är övergripande områden nämnden prioriterar och som kommer att vara i fokus under flera år framåt. Det finns många överlappningar mellan olika områden och utvecklingen sker genom att arbeta med dessa områden på ett samlat och samordnat sätt i verksamheten. Inom varje område redovisas vad nämnden särskilt kommer att fokusera på under 2023.

Nämndens fokusområden är:

- Digitalisering
- Framtidens affärs- och kundmodeller
- Utveckling av mobilitet och tjänster
- Framtidens trafiksystem
- Samverkan
- Särskilda persontransporter
- Post-corona kollektivtrafikens omstart

I delårsrapporten är sex av dessa fokusområden bedömda som gröna. Flera av de punkter som beskrivs i dessa fokusområden bedöms vara pågående eller klara.

Fokusområdet Digitalisering är gul, då vissa uppgifter inte kunnat genomföras på grund utav externa omständigheter som ej är påverkbara av verksamheten.

4.1 Trygga och nöjda invånare

Indikatorerna för trygghet och nöjdhet ligger någorlunda stabilt på samma värden som tidigare. Små förändringar sker från mätperiod till mätperiod. Mycket sker i omvärlden både inrikes som utrikes som kan tänkas påverka människor i allmänhet och deras känsla för hur de upplever trygghet. Värdena är goda, men arbetet med att göra kollektivtrafiken tryggare, både när det gäller fordon och hållplatser pågår ständigt. Att även komma fram i tid och att kollektivtrafiken håller sin tidtabell kan också påverka hur tryggheten upplevs.

4.1.1 God tillgänglighet och service

Indikatorer	Utfall	Kvinnor	Män	Mål
Pålitlighet - Punktlighet regiontåg				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Pålitlighet - Punktlighet regionbuss				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Pålitlighet - Punktlighet tätortstrafik				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Enkelt att resa - Det är enkelt att resa med	62 %	63%	60%	60 %

Indikatorer	Utfall	Kvinnor	Män	Mål
kollektivtrafiken - Invånare				
<p>Kommentar Kollektivtrafiken har ökat sitt betyg några procentenheter sedan 2022. Utfallet 62% är över målnivåns 60% och över fjolårets siffra 54%. Det nationella snittet är även det 62%. Tätortsbor ger bättre betyg än boende i landsbygd, vilket bland annat beror på att tätortsbor i högre grad anser att avgångstiderna passar deras behov.</p> <p>Att avgångstiderna passar behoven har störst inverkan på hur enkelt det uppfattas vara att resa med kollektivtrafiken. Andra faktorer som påverkar indikatorn är möjligheterna att använda kollektivtrafiken samt invånarnas kunskap om hur de kan resa med kollektivtrafiken.</p>				
Enkelt att resa - Det är enkelt att resa med kollektivtrafiken - Resenärer	80 %	79%	81%	80 %
<p>Kommentar Resenärerna tycker att det är enkelt att resa med kollektivtrafiken i Värmland. Utfallet 80% når upp till målet (80%) och placerar Region Värmland i toppskiktet nationellt när det gäller denna fråga. Nivån ligger också över det nationella snittet 74% och fjolårets betyg (79%).</p> <p>Den faktor som har störst inverkan på resenärernas uppfattning om hur enkelt det är att resa med kollektivtrafiken är att det är enkelt att få information inför resan. Att avgångstiderna passar behoven och att resenärerna vet hur de kan använda kollektivtrafiken är andra faktorer som påverkar.</p>				
Enkelt att resa - Det är enkelt att köpa biljett och kort - Invånare	83 %	82%	84%	80 %
<p>Kommentar Invånarna ger höga betyg på denna fråga och utfallet 83% kommer över både målnivåns 80% samt föregående års värde som även det var 80%. Det nationella snittet är 82%.</p> <p>Hur pass enkelt det är att få information inför resan påverkar i högst grad den upplevda enkelheten att köpa biljetter och kort.</p>				
Enkelt att resa - Det är enkelt att köpa biljett och kort - Resenärer	85 %	84%	85%	80 %
<p>Kommentar Likt invånarna tycker även resenärerna det är enkelt att köpa biljetter i kollektivtrafiken. Betyget 85% har ökat sedan fjolåret (79%) och ligger över både målnivåns 80% samt det nationella snittets 83%. Att fler produkter lanseras i Värmlandstrafiks försäljningsapp påverkar positivt för detta betyg.</p> <p>Det är framförallt att resenärerna tycker det är enkelt att få information inför resan samt att de vet hur de kan åka med kollektivtrafiken som har stor inverkan på den upplevda enkelheten att köpa biljetter och kort.</p>				
Nöjdhet - Invånarnöjdhet allmän kollektivtrafik	62 %	63%	62%	63 %
<p>Kommentar Även detta år är invånarna i länet nöjda och årets resultat på 62% är över föregående års betyg på 58% samt är nästan uppe vid målnivåns 63% . Det är även klart högre än det nationella snittet på 53%.</p> <p>Störst inverkan på invånarnas totalintryck, av kollektivtrafiken i Värmland, är hur enkelt det är att resa med kollektivtrafiken. Även att de kan lita på att komma fram i tid samt att avgångstiderna passar deras behov har stor inverkan för detta betyg.</p>				

Indikatorer	Utfall	Kvinnor	Män	Mål
Nöjdhet - Kundnöjdhet allmän kollektivtrafik	71 %	70%	72%	80 %
<p>Kommentar Betyget 71% uppnår inte det högt satta målet (80%) och inte heller fjolårets 73%. Trots detta ligger Region Värmland kvar i toppskiktet på denna fråga om vi jämför oss med andra regioner. Det nationella snittet är 59%.</p> <p>Störst inverkan på resenärernas totalintryck av kollektivtrafiken i Värmland är hur enkelt det är att resa med kollektivtrafiken samt att de kan lita på att komma fram i tid. Även informationen vid förseningar och stopp och om möjligheterna att resa kollektivt har förbättrats under det senaste året har samband till detta betyg. För att få ännu högre betyg i denna fråga behöver därför verksamheten bland annat fokusera på dessa områden.</p>				
Nöjdhet - Kundnöjdhet servicetrafiken	91 %	91%	92%	95 %
<p>Kommentar Utfallet 91% tangerar föregående års värde men kommer inte upp i målnivån som är 95%. Betyget är på samma nivå som det nationella snittet. Kunderna ute i länet är nöjdare än de inom Karlstads kommun. För att öka detta betyg har en handlingsplan för bättre nöjdhet upprättats och genomförts.</p>				
Trygghet - Det känns tryggt att resa med kollektivtrafiken - Invånare	75 %	75%	75%	72 %
<p>Kommentar Utfallet på 75% är både över målnivån (72%) och föregående års värde (69%). Jämför vi oss med andra regioner så ligger Region Värmland högt över det nationella snittet på 66%. Tätortsbor känner sig mer trygga än boende på landsbygden.</p> <p>Det är framförallt att invånarna kan lita på att komma fram i tid samt att det är enkelt att resa med kollektivtrafiken som har stor inverkan på deras upplevda trygghet. Även tillgången till information inför resan har betydelse.</p>				
Trygghet - Det känns tryggt att resa med kollektivtrafiken - Resenärer	80 %	77%	84%	84 %
<p>Kommentar 80% av resenärerna känner sig trygga i kollektivtrafiken, vilket är i samma härad som ifjol (81%). Detta betyg placerar Region Värmland i toppskiktet om vi jämför oss med andra regioner, det nationella snittet är 71%. Även om betyget ligger kvar på höga nivåer, så nås inte målnivån 84%.</p> <p>Av resenärerna känner sig männen (84%) mer trygga än kvinnorna (77%). Detta beror bland annat på att kvinnorna i högre grad än männen anser det viktigt att de kan lita på att komma fram i tid, vilket är en fråga där det finns förbättringspotential. Männen känner sig istället trygga om de får information inför resan samt att de vet hur de kan åka med kollektivtrafiken, frågor där Region Värmland redan idag har höga betyg.</p>				
Upplevd tillgänglighet - Avgångstiderna passar respondentens behov - Invånare	42 %	43%	42%	45 %
<p>Kommentar</p>				

Indikatorer	Utfall	Kvinnor	Män	Mål
<p>Utfallet på 42% är över föregående års 40%, men når inte målnivåns 45%. Det nationella snittet är 53% men om storstadsregionerna, som har ett betydligt större utbud, utesluts så ligger snittet på cirka 41%.</p> <p>Tätortsinvånarna är, ganska naturligt, mer nöjda med avgångstiderna jämfört med boende på landsbygden. Hur väl de anser att avgångstider passar behoven har stort samband med hur enkelt det upplevs vara att resa med kollektivtrafiken och att resenärerna kan använda kollektivtrafiken för de flesta resorna samt att de vet hur de kan använda kollektivtrafiken.</p>				
Upplevd tillgänglighet - Avgångstiderna passar respondentens behov - Resenärer	62 %	61%	64%	70 %
<p>Kommentar</p> <p>Resenärerna ger ett lägre betyg än ifjol (66%) och årets betyg på 62% kommer inte heller upp i målnivån 70%. Det nationella snittet ligger på 67% men om storstadsregionerna, som har ett betydligt större utbud, utesluts så ligger snittet på cirka 62%.</p> <p>Resenärer i tätort är, ganska naturligt, mer nöjda med avgångstiderna jämfört med boende på landsbygden. Hur väl man anser att avgångstider passar behoven har stort samband med hur enkelt det upplevs vara att resa med kollektivtrafiken samt att resenärerna vet hur de kan åka med kollektivtrafiken och att de sparar tid genom att åka med kollektivtrafiken.</p>				

medborgarna.

4.2 Attraktivt och hållbart Värmland

Att göra Värmland mer hållbart och attraktivt är något som kollektivtrafiken ständigt arbetar för. Bara genom att erbjuda en tillgänglig kollektivtrafik för många invånare gör det att Värmland blir mer attraktivt att leva och bo i. Projektet Stronger combined (lånecykel på utvalda platser) avslutades under 2022, men finns kvar i Karlstads kommun även under 2023. Samtal förs om tjänsten ska fortsätta även för 2024.

X-linjen i Säffle är numera permanent och under sommaren har konceptet även prövats i Sunne kommun och utvärdering pågår. Konceptet Mixtrafik (möjlighet för allmänheten att boka resa på skolbussar) är uppskattat i de kommuner som redan har tjänsten (Arvika, Grums, Kil) och planeras att införas i fler kommuner i Värmland.

Likt föregående sommar, har resenärer, även haft möjlighet att ta med sig sin cykel på bussen på vissa särskilda turer samt även resa med kollektivtrafik till Glaskogens naturreservat i Arvika kommun. Ett sätt att uppmärksamma för invånarna i Värmland vilka ytterligare möjligheter det finns till att använda kollektivtrafiken, utöver arbets- och studiependling.

4.2.1 Minskad miljö- och klimatpåverkan

Indikatorer	Utfall	Kvinnor	Män	Mål
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel regionbuss och tätortstrafik utanför Karlstad				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel tätortstrafik Karlstad				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel regiontåg				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel servicelinjerna				
Kommentar Redovisas enbart årsvis				
Ökat kollektivt resande - Kollektivtrafikens marknadsandel	15 %	18%	13%	14 %
Kommentar Marknadsandelen inom kollektivtrafiken har nu återhämtat sig till nivåerna som var innan Covid-19 pandemin.				

Indikatorer	Utfall	Kvinnor	Män	Mål
<p>Delårsresultatet 15% är över både föregående års värde 11% samt målnivåns 14%.</p> <p>Fler kvinnor än män nyttjar kollektivtrafiken. Det beror bland annat på att män i större utsträckning är renodlade bilister jämfört med kvinnor, medan fler kvinnor är renodlade kollektivtrafikresenärer eller växlare (reser både kollektivt och med bil). Kvinnor anser även att det är viktigt att bidra till en bättre miljö genom att använda hållbara färdmedel för sin resa.</p>				
Ökat kollektivt resande - Marknadsandel hållbart resande (cykel, gång, kollektivtrafik)	26 %	27%	23%	25 %
<p>Kommentar Marknadsandelen för hållbart resande har fortsatt ökat och delårsutfallet är 26%. Det är över fjolårets 21% och även över målnivåns 25%.</p> <p>Fler kvinnor än män reser hållbart. Det beror bland annat på att män i större utsträckning är renodlade bilister jämfört med kvinnor, medan fler kvinnor är renodlade kollektivtrafikresenärer eller växlare (reser både kollektivt och med bil). Kvinnor tycker även det är viktigt att bidra till en bättre miljö genom att använda hållbara färdmedel för sin resa. Marknadsandelen för hållbart resande är högst i åldersgruppen 15-25 år samt i tätort, där det är lättare att ta sig fram och kunna utföra sina ärenden utan tillgång till bil.</p>				
Ökad samkörning - Styrningseffekt för bokade sjukresor	10,4 %			9,1 %
<p>Kommentar Antalet sjukresor totalt har ökat under detta år och är i dagsläget fler än innan pandemin. Av dessa sjukresor har verksamheten lyckats få över fler och fler till den allmänna kollektivtrafiken och efter årets första åtta månader genomförs 10,4% av alla sjukresor i den allmänna kollektivtrafiken.</p> <p>De bokade sjukresorna som genomförs i den allmänna kollektivtrafiken ligger över föregående års värde 9,6%, och det är även över målnivån 9,1% vilket också är 2019 års värde.</p>				

4.3 Hållbar organisation - Ekonomi i balans

Indikatorer	Utfall ack	Avvikelse ack	Kommentar	Budget Ack
Nettokostnad mot budget	55,745mnkr	-75,113mnkr		515,594mnkr
Ökad samkörning - Samordningseffekt servicetrafiken			Redovisas enbart årsvis	

Verksamhetens nettokostnader (mnkr)

Kollektivtrafiken	Utfall perioden 2023	Utfall perioden 2022	Utveckling		Budget perioden 2023	Utfall jämfört budget
Period: jan-aug						
Verksamhetens intäkter	411,7	361,9	49,8	13,8%	424,8	-13,1
Personalkostnader	-56,8	-50,5	6,2	12,3%	-57,7	0,9
Köp av verksamhet	-775,8	-691,2	84,6	12,2%	-717,6	-58,2
Verksamhetsanknutna tjänster	-0,9	-4,5	-3,6	-80,1%	-4,3	3,4
Övriga verksamhetskostnader	-164,0	-149,8	14,2	9,5%	-155,0	-9,1
Verksamhetens kostnader	-997,5	-896,1	101,4	11,3%	-934,6	-62,9
Avskrivningar och nedskrivningar	-5,4	-7,0	-1,7	-24,0%	-5,5	0,2
Finansiella kostnader	-0,3	-0,3	0,0	2,6%	-0,3	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-591,4	-541,5	50,0	9,2%	-515,6	-75,8

Verksamhetens nettokostnader, helåret (mnkr)

Kollektivtrafiken	Prognos helåret 2023	Budget helåret 2023	Prognos jämfört budget
Verksamhetens intäkter	627,8	646,9	-19,0
Personalkostnader	-87,7	-91,5	3,9
Köp av verksamhet	-1 171,1	-1 070,9	-100,2
Verksamhetsanknutna tjänster	-2,3	-6,3	4,0
Övriga verksamhetskostnader	-251,1	-227,4	-23,7
Verksamhetens kostnader	-1 512,1	-1 396,1	-116,0

Avskrivningar och nedskrivningar	-8,2	-8,3	0,1
Finansiella kostnader	-0,4	-0,4	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-892,9	-757,9	-135,0

Kollektivtrafiknämndens utfall jan-aug visar ett negativt resultat -75 miljoner kronor jämfört med budget. Prognos för helåret 2023 visar ett negativt resultat, jämfört med budget på cirka -135 miljoner kronor.

Kollektivtrafiken har under året drabbats av höga bränslepriser och ihållande hög inflation driven av höga energipriser och kostnad för att producera varor. Både högre efterfrågan efter pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har drivit kostnadsökningarna. Till följd av det har indexutvecklingen i trafikavtalen varit fortsatt hög vilket innebär att samma mängd tidtabellsproduktion kostar mer pengar än tidigare.

Kollektivtrafiken beslutade att sänka biljettpriserna från mitten av december 2022 för att locka tillbaka tidigare resenärer och attrahera nya. Resenärerna har återkommit och antal resor har ökat men intäkter som bedömdes i budget 2023 har inte uppnåtts. För att uppnå ökade intäkter görs den 1:e september 2023 en höjning av biljettpriserna.

Då budget 2023 var baserad på en vikande och negativ indexutveckling samt en ökning av biljettintäkter blir avvikelserna mellan utfall och budget för perioden jan-aug stor. Enligt den prognos som är gjord i samband med delårsbokslutet kommer resultatet ytterligare att försämrats resterande månader.

Andra orsaker till det negativa resultatet är ökade kostnader för sjukresor jämfört med budget. Det finns inom vården en vårdskuld efter coronapandemin som bearbetas och fler behöver resa till vården. Banarbeten och tågreparationer har ökat kostnaderna för tågtrafik jämfört med budget. EU-domstolen har förbjudit Sveriges regering att skattebefria biogas vilket lett till att skattesubventionen för biogas är borttagen från mars 2023. Effekten av beslutet blir att kostnaden för tätortstrafiken i Karlstad ökar.

5 Fokusområden

5.1.1.1 Digitalisering

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Fortsatt utveckling av kollektivtrafikens e-tjänsteportal med fokus på integrering med nya system till exempel ny webb och biljettsystem.
- Implementering av APC i Karlstad tätort.

Status:

E-tjänsteportalen går in sin andra utvecklingscykel där portalen ska utökas med några funktioner. Till exempel pågår arbete med att skapa ett utloggat läge så att det går att se samtliga tjänster utan att logga in med Bank-ID och endast kräva inloggning för utvalda tjänster. Vidare analyseras möjligheter till framtida integrationer för att underlätta för kunden. Till exempel så att samma inloggning används i applikationen som på E-tjänsteportalen och att mer tjänster kring biljett och betalning integreras.

Inom bussklubben drivs just nu två spår. Det ena handlar om att få ut tjänsten till ytterligare kommuner. Målsättningen är att fler kommuner ansluter under hösten 2023. Det andra spåret är vidareutveckling av applikationen där flera idéer utforskas.

Implementeringen av APC i Karlstad tätort har för tillfället pausats på grund av brist på hårdvara.

5.1.1.2 Framtidens affärs- och kundmodeller

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Fortsatt utveckling av ett nytt biljett- och betalsystem.
- Analysera förutsättningar för en prisstrategi / ett nytt långsiktigt pris och produktsystem i Värmland.
- Implementering av ett nytt varumärke för kollektivtrafiken i Värmland. Under 2023 lanseras bland annat ny webbplats.
- Utveckling av affärsmodeller för att skapa möjligheter till ökat samarbete med företag som kan bidra till hållbart resande.

Status:

Upphandling av biljett- och betalsystem är avslutad. Tilldelning har skett under våren och ett intensivt arbete med att implementera det nya biljettsystemet pågår. Lansering av det nya systemet med ny app planeras till 2024.

Arbetet med priser- och produkter pågår på flera olika plan. Analyser för mindre justeringar på kort sikt pågår. I det mer långsiktiga arbetet arbetar ledningsgruppen inom kollektivtrafiken med principer för en prisstrategi som ska bidra till ökat resande och ökade intäkter och fortsatt dialog och beslut om framtida pris- och produktsystem kommer att ske i nämnden under mandatperioden.

Implementering av nytt varumärke har kommit långt. Alla före detta Karlstadsbussar har fått det nya namnet på sig. Övriga dekaler och skyltar byts successivt ut när det ändå ska genomföras byten. Nya webbplatsen för kollektivtrafiken är lanserad och karlstadsbuss.se togs ur bruk sista mars. Applikationen som heter Karlstadsbuss kommer få finnas kvar tills den nya samlade applikationen finns färdig. Preliminärt om ett år. Arbetet med varumärket kommer fortgå under lång tid eftersom de båda gamla varumärkena finns på många platser men de viktigaste stegen är genomförda.

Verksamheten arbetar för att skapa samarbeten med kommersiella aktörer om biljetter för att öka attraktiviteten för kunder. Även samarbeten med företag i andra branscher utforskas t ex inom

besöksnäringen för att hitta affärsmodeller som bidrar till nytta för båda parter.

5.1.1.3 Utveckling av mobilitet och tjänster

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Fortsatt utveckling och implementering av mixtrafik (erbjuda allmänheten att resa i skoltrafiken) i kommunerna.
- Följa upp och vidareutveckla nya trafikerbjudanden och tjänster (exempelvis turism, fritids- och helgerbjudanden) för att öka marknadsandelen.
- Aktiviteter för ökad tillgänglighet i kollektivtrafiksystemet till exempel nya trafiklösningar

Status:

Nu har verksamheten startat upp projektet Mixtrafik i tre kommuner. Sedan tidigare har det varit i gång i kommunerna Grums och Kil. Vid tidtabellsskiftet i december startade det även upp i Arvika kommun. Projektet innebär att man som allmänhet har möjlighet att boka resa inom den separata skoltrafiken. I praktiken så innebär det att man som resenär bokar en plats på skolbussen via en applikation utifrån de platser som finns lediga. I Grums har det varit flest resor bokade och även en bra start i Arvika. Lite svårare har det varit i Kils kommun. Med pilotprojekt ges möjlighet att se om det är ett alternativ till bättre tillgänglighet till kollektivtrafik i områden där det idag finns låg frekvens av allmän kollektivtrafik eller ingen alls.

Under sportlovet, vecka 9, testades en linje till Ski Sunne från Sunne resecentrum med anslutning till och från tåget mellan Karlstad och Sunne. Linjen hade två turer i vardera riktningen under fem dagar. Under de fem dagar som linjen trafikerades genomfördes 26 resor.

Under sommaren har den populära linjen X-linjen, med sitt ursprung ifrån Säffle, även prövats i Sunne kommun. Möjligheten att resa har pågått från mitten av juni till början av augusti. Totalt har strax över 700 resor genomförts och resultatet anses vara gott.

5.1.1.4 Framtidens trafiksystem

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Fortsatt arbete i projekt nästa generation bussystem i Värmland.
- Utvärderingar av nya trafiklösningar, samt rese- och kundundersökningar utifrån verksamhetens analysbehov.
- Förbereda pilottester av dynamisk, anropsstyrd kollektivtrafik på landsbygd.
- Förbereda för ett nytt linjenät i Kristinehamns tätort.
- Säkerställa långsiktigt robust tågtrafik genom etablering av nytt tågavtal
- Säkerställa tillgång till extra tågfordon för utökad underhåll av tågfordon och därmed högre driftsäkerhet.

Status:

Värmlandstrafik har sett ett stort värde i att dra nytta av en utökad samordning mellan tätortstrafik, regiontrafik, skoltrafik och servicetrafik. En förutsättning för att kunna åstadkomma detta är att samordna de kommande avtalsperioderna så långt som möjligt för de ovanstående trafikområdena. Med anledning av detta har verksamheten genomfört en trafikupphandling för stadstrafiken i Karlstad för perioden sommaren 2025 till vintern 2027. Totalt inkom två anbud. Utfallet av upphandlingen blev att avtal kunde tecknas med Nobina. Den totala kostnaden för upphandlat avtal har uppskattats minska med cirka 12 %, vilket motsvarar cirka 23 miljoner kronor på årsbasis räknat på 2022 års produktion.

I december 2022 genomfördes den största linjenätsförändringen på många år i Karlstad tätort. De största förändringarna var att S-linjen förlängdes västerut från centrum till Jakobsberg, att linje 4 fick en snabbare linjesträckning från Gruvlyckan till centrum och att Edsgatan fick tillgång till stadstrafik för första gången. Därtill fick områdena västra och norra Stockfallet ett dubblerat turutbud.

Värmlandstrafik har undersökt hur resandet förändrats från hållplatserna i de områden där S-linjen och linje 4 förlängts och erbjudit snabbare och tätare trafik. Fyra veckor före förändringen den 11 december 2022, vecka 45–48, jämfördes med vecka 7, 8, 10 och 11 (vecka 9 undantogs på grund av sportlov). Så här har resandet förändrats:

- S-linjens förlängning till Jakobsberg visade ett ökat resande från hållplatserna i området med 33 procent.
- Linje 4:s förlängning till Edsgatan visade ett ökat resande från hållplatserna i området med 349 procent. För Norra och Västra Stockfallet var ökningen 30 procent.
- Linje 4:s nya kortare körväg mellan Gruvlyckan och Stora Torget visar ökat resande från Gruvlyckan med 15 procent.

En resvaneundersökning är genomförd under året och resultatet kommer fortsatt analyseras under hösten. Kunskapen om resande i hela Värmland är viktig för planering av framtidens trafiksystem.

En projektplan har tagit fram för pilotprojekt av dynamisk, anropsstyrd trafik på landsbygd. Under året har hittills fokus varit på planering och utveckling av ett koncept. Tester med X-linjen i Sunne har givit kunskap om dynamisk trafik i ett område som också inkluderar landsbygd.

Tillsammans med tjänstepersoner från Kristinehamns kommun har förberedelserna fortsatt inför lanseringen av det nya linjenätet i Kristinehamns tätort. Kommunen räknar med att inleda de nödvändiga hållplats- och infrastrukturåtgärderna under tredje kvartalet 2023 och att åtgärderna ska vara genomförda i god tid innan den planerade invigningen i december. Arbetet med den nya tidtabellen är i stort sett klart och trafiken i Kristinehamn kommer dubbleras på lördagar och trafik kommer även bedrivas på söndagar. Arbetet med kommunikationsplanen är påbörjad och en stor marknadsinsats i Kristinehamn kommer ske under hösten/vintern.

Nytt produktionsavtal är tecknat med Vy som ersätter koncessionsavtalet. Värmlandstrafik råder nu över både antalet avgångar och biljettpris. Detta innebär att Värmlandstrafik och ej Vy säljer biljetter till våra tåg (samtliga biljetter) vilket kommer att ge verksamheten ökade intäkter. Även det nya produktionsavtalet ger Vy möjlighet att hyra fordonen för trafik utanför Värmlands gränser. Planen och ansökan för 2024 är att det utöver vår trafik som i stort sett är samma som under 2023, kommer att gå två avgångar varje dag till Oslo (måndag till söndag) och till Stockholm tur och retur, en avgång på lördagar och två på söndagar.

Projektet för upprustning av verksamhetens Itino fordon fortgår och vad som skall åtgärdas är nu specificerat. Inhyring av tågfordon (Linth) har stött på motgångar. Vid besiktning visade det sig att ett antal säkerhetsrelaterade artiklar som skulle varit bytta i samband med upprustningen inte var utfört. Innan dessa artiklar är åtgärdade kan och får inte fordonen tas i drift. Trolig trafikstart för inläningsfordonen är till tidtabellsskiftet i december 2023.

5.1.1.5 Samverkan

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Implementering av handlingsplaner inom Kristinehamns och Karlstads kommuner.
- Påbörja arbete med handlingsplan för Arvika tätort.
- Fortsatt utveckling av Resecentrum Karlstad tillsammans med berörda parter.
- Vidareutveckla samverkan i Kollektivtrafik och regionalt utvecklingsforum tillsammans med regionala utvecklingsnämnden (RUN) och kommunerna.

Status:

Förutom samverkan kring planering och utformning av Karlstadstråket och dess kommande faser har kollektivtrafikens avdelningar för regionbusstrafik och tätortstrafik, tillsammans med tjänstepersoner från Karlstads kommun, gemensamt arbetat fram ett förslag för att förbättra förutsättningarna för ökad marknadsandel för bussresandet i framför allt Molkom och de södra delarna av Edsgatan. Förslaget innebär att regiontrafiken lämnar Edsgatan och att tätortstrafiken i stället förlängs från Stockfallet till de södra delarna av Edsgatan. På så sätt får resande till och från Molkom tillgång till både fler och snabbare turer till och från Karlstad. För resande till och från Edsgatan innebär förslaget tillgång till

tätare trafik och ett betydligt bättre utbud under kvällar och helger.

Tillsammans med Karlstads kommun håller en ny handlingsplan för utveckling av kollektivtrafiken på att utarbetas. I september sker en politisk dialog om handlingsplanen som kommer att gå vidare för beslut hos respektive part.

När det gäller samverkan gällande Karlstads resecentrum, så pågår arbetet på flera fronter. I genomförandegruppen så samplaneras tidsplanerna mellan Karlstads kommun, Trafikverket och Jernhusen. Detta för att säkerställa samordning i bygget och för att säkerställa god framkomlighet för kollektivtrafiken även under byggtiden. Inledande dialog har även påbörjats kring utformning av skyltning inom resecentrum.

För information kring implementering av handlingsplan för Kristinehamn, så beskrivs detta under rubriken Framtidens trafiksystem och för Arvika kommun kommer en handlingsplan för utveckling av kollektivtrafiken att påbörjas under hösten 2023.

Nämnden beslutade på mötet i april om ledamöter till det nya forumet Kollektivtrafik- och regionalt utvecklings forum. Forumet kommer att skapa möjligheter till dialog mellan länets kommuner, regionala utvecklingsnämnden och kollektivtrafiknämnden.

Under våren har dialog inletts med 15 av Värmlands kommuner där Värmlandstrafik har ansvaret för skoltrafik. Syftet är att ha en dialog om skoltrafiken och de framtidsplaner och tankar som finns inför kommande trafikupphandling.

5.1.1.6 Särskilda persontransporter

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Implementering av nytt systemstöd för servicetrafik samt utveckling av nya arbetssätt och processer.
- Implementering av nya tjänster i skoltrafiken.

Status:

Antal bokningar i servicetrafiken är numera på en högre nivå än innan pandemin och från den 1 januari 2023 har verksamheten infört kostnadsfria sjukresor på buss och tåg.

Bokningar på allmän kollektivtrafik har ökat och under hösten kommer verksamheten att färdigställa en e-tjänst för kunder att beställa en vårdbiljett till Värmlandstrafiksapplikationen. Kundnöjdheten ligger på riksnittet, vilket är under de målsättningar som satts upp. En minskad kundnöjdhet i Karlstads färdtjänst senaste året är den främsta förklaringen.

Trafikupphandlingen av servicetrafik är överprövad och Förvaltningsrätten har nu efter 13 månader kommit med domarna. Nya tilldelningsbeslut fattades av kollektivtrafiknämnden i början av september. Vi har tecknat tillfälliga trafikavtal med befintliga leverantörer och som gäller t o m 2024-04-30, men kan förlängas.

Implementering av nytt systemstöd för servicetrafiken pågår för fullt och givet ovan förskjutna trafikstart har verksamheten fått mer tid för framförallt tester och utbildning. Likaså förbereds Trafikcentralen i Munkfors på olika sätt inför trafikstarten för övergång till dygnet runt bemanning. Verksamheten har anställt både tillsvidare och vikarietjänster utifrån det förväntade behovet. Verksamheten har också förberett sig inför att de nya avtalen om riksfärdtjänstbokningar som börjar gälla från den 1 september.

Slutligen har förslag till kollektivtrafiknämnden om förändringar av egenavgifter och högkostnadsskydd sjukresor inför 2024, exempelvis egenavgiften för barn vid resa med servicetrafik tagits fram.

I Grums och Arvika kommun testas bussapplikationen Bussklubben. Det är en applikation för skolelever som åker med den separata skoltrafiken. Huvudfokus med applikationen är att få ut störningsinformation till elever och vårdnadshavare samt få eleverna att känna en större trygghet att resa med skolbussen. Fortsatt utbyggnad av tjänsten till fler kommuner förbereds.

5.1.1.7 Postcorona – kollektivtrafikens omstart

Under året kommer nämnden att fokusera på:

- Implementering av handlingsplan postcorona.
- Extra satsningar på låga priser i kollektivtrafiken för snabb återhämtning.
- Omvärldsspaning och utveckling av aktiviteter som bidrar till återhämtning och ökat resande.

Status:

Redan under pågående coronapandemi började verksamheten med att ta fram en plan för hur resenärer ska lockas åter efter att pandemin upphört. Arbetet genomfördes i projektform och var klart i slutet på 2022. En handlingsplan är framtagen och implementerad i verksamheten. Att locka resenärer åter och få fler att resa med kollektivtrafik är något som nu betraktas som huvudfokus under 2023.

För 2023 så sänktes priserna i kollektivtrafiken med upp till 25% på vissa biljetter. På vissa biljetter blev priset oförändrat. Målsättning är att fler ska välja att resa med kollektivtrafik när priserna sänks eller bibehålls. Vi ser att intäkterna för enkelbiljetterna är högre än 2022, trots prissänkningen vilket visar prisernas betydelse för ökat resande och snabb återhämtning.

Trots prissänkningen och det ökade resandet når verksamhetens intäkter inte upp till förväntningar i budget och en ekonomiskt tuff situation. Nämnden fattade i juli beslut om justering av priser på vissa produkter att gälla från 1 september för att ytterligare öka intäkterna under 2023.

Under 2023 har en marknadsföringsaktivitet påbörjats, där verksamhetens alla medarbetare kommer uppmanas att bege sig ut bland kunderna för att marknadsföra kollektivtrafiken i Värmland. Ett sätt att synliggöra kollektivtrafiken, men också för att ta emot synpunkter och förslag till förbättringar ifrån

6 Uppföljning av nämndplan och andra politiska uppdrag

Kollektivtrafiknämndens fokusområden, som är beskrivna i nämndplanen för 2023, följs upp under rubrikerna ovan.

7 Arbete med personal- och arbetsmiljöfrågor

Under våren 2023 genomfördes skyddsronde på kollektivtrafikens alla arbetsplatser tillsammans med skyddsombuden. Syftet var att upptäcka risker och brister inom arbetsmiljön och finna sätt att åtgärda dessa. Skyddsronden genomförs varje år. Under året har även sedvanliga aktiviteter kring löneöversyn genomförts.

Aktuellt hälsoläge genomförs tillsammans med Regionhälsan två gånger per år, maj och november. Kartläggningen syftar till att få en bild av det aktuella hälsoläget och tidigt kunna sätta in åtgärder för minskad sjukfrånvaro och förebygga ohälsa. Kollektivtrafiken har en egen friskvårdsgrupp bestående utav medarbetare i verksamheten. Kontinuerligt genomför gruppen olika former av friskvårdsaktiviteter.

På Lagergrens gata 7 hölls under våren en brandövning som resulterade i några åtgärds punkter som kan förbättra brandskyddet.

Inom kollektivtrafiken genomförs samverkansmöten kontinuerligt med fackliga företrädare och avdelningsrepresentanter.

Sjukfrånvaron för kollektivtrafikens medarbetare är låg och ligger under Region Värmlands mål på 5%.

8 Nämndanalys

Nämnden visade ett underskott på 75 miljoner kronor vilket beror på ökad indexutveckling för trafikavtal samt att biljettintäkterna efter coronapandemin inte ökat i den takt och omfattning som

budgeterats. Tågreparationer och ersättningstrafik vid störning av tågtrafiken var under perioden högre än budgeterat.

Helårsprognosen visar ett underskott på 135,0 miljoner kronor. Kostnaderna för indexutveckling som reglerar trafikavtalens kostnadsuppräknings är fortsatt hög och minskar inte i den takt som förväntats. Under hösten sker en prisökning av biljettintäkter. Intäkterna kommer att öka men förväntas inte öka i paritet med den budget som är lagd. Tågreparationer, ersättningstrafik vid störning och borttagen skattebefrielse för biogas ökar kostnaden för året.

9 Internkontroll

I kollektivtrafiknämndens internkontroll för 2023 ingår följande uppföljningsmoment:

- Ekonomisk redovisning (månadsvis).
- Trafikdirektör informerar muntligt om aktuella frågor i samband med varje nämndmöte.
- Uppföljning av de identifierade riskområdena – Presentera förvaltningens arbetssätt och ge förslag på eventuella åtgärder om brister upptäcks.
- Tertialrapport, tertial 1 – uppföljning av fokusområden i nämndplan.
- Delårsrapport, tertial 2 – uppföljning av nämnd- och mätplan.
- Årsredovisning – uppföljning av nämnd- och mätplan.

Momenten som ingår i internkontrollen pågår under hela året och följer planen.

10 Information om eventuella säsongsvariationer/cykliska effekter som har påverkat verksamheten

Inget att rapportera om eventuella säsongsvariationer/cykliska effekter som har påverkat verksamheten.